

М.С. Крилов

аспірант

Державного закладу вищої освіти

«Університет менеджменту освіти»

Національної академії педагогічних наук України

ПРАВО ВЛАСНОСТІ В УПРАВЛІННІ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ УКРАЇНИ

У статті досліджено питання публічного управління і регулювання водними ресурсами в контексті реалізації права власності на них. Визначено, що правовий режим водних об'єктів в Україні має переважно публічно-правовий характер, ґрунтуючись на положеннях Конституції України, Водного, Цивільного та Земельного кодексів України. Встановлено, що водні ресурси належать до об'єктів виключної власності українського народу, що зумовлює специфіку їх правового використання та заборону на приватизацію самих водних об'єктів. З'ясовано, що правовий статус земель водного фонду є похідним від водних ресурсів, однак регламентується за окремими нормативно-правовими приписами, зокрема положеннями Земельного кодексу України. Обґрунтовано, що попри публічний характер водних об'єктів допускається приватна власність на прилеглі території, що створює змішаний режим користування. Зазначено, що правовий режим тимчасового користування землями водного фонду на умовах оренди розширює можливості для їх рекреаційного та господарського використання. Встановлено, що створення штучних водойм на приватних землях ставить питання про розмежування прав власності на землю та водні ресурси, що на ній розміщуються. З'ясовано, що Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» закріплює обмеження приватизації систем централізованого водопостачання, підкреслюючи функціональне переосмислення права власності як інструменту захисту публічних інтересів. Аргументовано, що здійснення водопостачальної діяльності прямо пов'язане з наявністю прав на землю, що засвідчує юридичну взаємообумовленість водного і земельного правових режимів. Встановлено, що екологічна безпека стає складовою частиною реалізації речових прав у сфері водопостачання, що підтверджується положеннями Водного та Земельного кодексів України щодо охоронних зон трубопровідної інфраструктури. Виявлено, що чинне законодавство передбачає сталість обмежень, пов'язаних із прокладенням водогонів через приватні землі, що унеможливорює їх тимчасовий характер і підкреслює системну трансформацію моделі права власності. Підсумовано, що ефективне управління водними ресурсами вимагає створення механізмів публічного регулювання узгодження інтересів, формування сервітутів без згоди власника землі та законодавчого закріплення пріоритету екологічної безпеки над приватними інтересами.

Ключові слова: публічне управління і регулювання, управління водними ресурсами, право власності, водні ресурси, водні об'єкти, водопостачання і водовідведення, екологічне регулювання.

Постановка проблеми. В умовах зростаючого антропогенного навантаження на довкілля та поглиблення проблеми забезпечення сталого водопостачання особливої актуальності набуває питання ефективного публічного регулювання управління водними ресурсами. З одного боку, водні об'єкти та пов'язані з ними інженерні споруди мають стратегічне значення для забезпечення життєдіяльності населення, розвитку економіки та гарантування екологічної безпеки. З іншого – їх функціонування нерозривно пов'язане з правовим режимом землі, через яку

прокладаються водогони, трубопроводи та інші об'єкти водної інфраструктури, що ускладнює реалізацію прав власності та вимагає чіткого нормативного визначення меж повноважень органів влади, суб'єктів господарювання та власників земельних ділянок.

Аналіз останніх досліджень та публікацій засвідчує зростання уваги вчених до проблематики управління водними ресурсами та правових аспектів власності на них. У цьому контексті, зокрема, заслуговують на увагу міркування М. Хвесика та Л. Левковської, які акцентують

увагу на тому, що економічне зростання України в сучасних умовах є неможливим без забезпечення сталого розвитку водної сфери. При цьому екологічна парадигма такого розвитку, на думку вчених, ґрунтується на усвідомленні того, що задоволення потреб людини та реалізація її потенціалу можливі лише в межах регламентованого природними параметрами режиму водокористування. Унаслідок цього постає об'єктивна необхідність збереження водно-ресурсного потенціалу, що своєю чергою є визначальною умовою сталого забезпечення життєвих потреб як нинішнього, так і майбутніх поколінь [1, с. 12]. Паралельно з цим, увагу дослідників привертає й правовий вимір забезпечення доступу до води як базового людського права. Зокрема, за переконанням Ю. Марутяк, право на воду передбачає забезпечення кожній людині достатньої кількості питної води, яка має бути безпечною, прийнятною та економічно доступною для щоденного вжитку [2, с. 64-65]. Натомість Н. Обіюх вказує на те, що право на воду є важливим природним правом людини, що належить їй від народження і не може бути відокремлене від інших громадянських прав. Водночас, незважаючи на міжнародне визнання цього права, проблема його ефективної реалізації в умовах воєнних дій залишається відкритою. Науковиця стверджує, що збройні конфлікти зумовлюють масові порушення права на воду, що виявляється у знищенні систем водопостачання, унеможливленні доступу до безпечної питної води, а також створенні передумов для гуманітарної катастрофи [3, с. 574]. З огляду на викладене, заслуговує на увагу позиція І. Крилової, яка наголошує, що держава зобов'язана гарантувати пріоритетність забезпечення населення якісною питною водою при здійсненні всіх інших видів водокористування. Гарантії держави щодо безпечної, якісної, доступної питної води, водопостачання та водовідведення для кожного громадянина держави залежать від ефективності управлінських рішень щодо правової, соціальної, екологічної та економічної складових процесу водопостачання та водовідведення [4, с. 19]. Г.В. Анісімова наголошує, що забезпечення доступу до води та засобів санітарії для всіх вимагає вдосконалення правового регулювання екологічних відносин. Авторка підкреслює, що вплив норм міжнародного екологічного права зумовлює трансформацію розуміння права загального водокористування, розширюючи його зміст відповідно до концепції сталого

розвитку, прав корінних народів і загального права людини на воду. У цьому зв'язку, інтеграція сучасних концептуальних підходів до формування національного законодавства у сфері водокористування дозволяє забезпечити його справедливість, екологічну безпечність і соціальну орієнтованість [5, с. 12].

Водночас, попри комплексність підходів до еколого-правових засад гарантування права на воду, питання механізму публічного регулювання і управління водними ресурсами, а також правових аспектів власності на них залишаються недостатньо розкритими. Саме ці компоненти потребують подальшого концептуального осмислення та науково-практичного обґрунтування.

Метою статті є системне дослідження питань публічного управління водними ресурсами в контексті реалізації права власності на них.

Виклад основного матеріалу. Питання власності на водні ресурси є предметом особливої правової регламентації, що ґрунтується на положеннях основоположних нормативно-правових актів України. Так, відповідно до ст. 13 Конституції України [6], водні ресурси визнаються об'єктом виключної власності українського народу, який здійснює свої повноваження щодо розпорядження ними через органи державної влади та місцевого самоврядування. Згідно ст. 324 Цивільного кодексу України [7], води належать до об'єктів права власності українського народу. Стаття 6 Водного кодексу України [8] конкретизує цей принцип, визначаючи, що водні об'єкти надаються виключно у користування, а не у приватну власність, що своєю чергою зумовлює специфічний режим їх використання, обмежений рамками публічного інтересу.

У такому контексті особливого значення набуває питання правового статусу земель водного фонду, який, хоча і тісно пов'язаний із правовим режимом водних ресурсів, регулюється за окремими правовими приписами. Так, ст. 59 Земельного кодексу України [9] передбачає можливість перебування земель водного фонду у державній, комунальній та приватній власності. При цьому законодавець визначає вичерпний перелік випадків, коли передача таких земель у приватну власність є допустимою, зокрема щодо замкнених природних водойм площею до трьох гектарів. Тому попри загальну публічно-правову природу водних об'єктів, допускається обмежена приватизація суміжних з ними територій, що створює правові передумови для комбінованого режиму користування. Подальше дослідження

норм ст. 59 дозволяє встановити, що у сфері користування землями водного фонду чітко простежується функціональна диференціація суб'єктів. Зокрема, надання земель у постійне користування здійснюється відповідно до цільового призначення: водогосподарським організаціям – для утримання гідротехнічної інфраструктури; підприємствам портової інфраструктури – для забезпечення функціонування водного транспорту; рибогосподарським установам – для ведення аквакультури; а також військовим формуванням – з метою охорони державного кордону. Встановлення такого функціонального поділу слугує гарантією ефективного управління водними територіями в інтересах держави та суспільства, одночасно обмежуючи можливості для приватного володіння ними.

Паралельно з цим, законодавство допускає можливість тимчасового користування ділянками водного фонду на умовах оренди, що відкриває ширші можливості для їх рекреаційного, культурного, наукового та господарського використання. При цьому перелік видів дозволеної діяльності є чітко визначеним, що свідчить про прагнення законодавця до правової конкретизації дозволених форм експлуатації. Така позиція обумовлює баланс між забезпеченням доступу до природних ресурсів для суб'єктів господарювання та збереженням загального екологічного режиму. Особливої уваги заслуговує норма щодо можливості створення штучних водних об'єктів на землях, які перебувають у приватній власності. З одного боку, це свідчить про наявність певної гнучкості у регулюванні водокористування, з іншого – зумовлює необхідність чіткого нормативного розмежування між правами на землю і правами на водні ресурси, що на ній розміщуються [9]. У цьому контексті постає проблема правової колізії між публічно-правовим статусом водних об'єктів і можливістю їх фактичного привласнення через інститути земельної власності.

У процесі аналізу законодавчих засад управління водними ресурсами крізь призму права власності доцільним є виокремлення таких підходів, які дозволяють по-новому осмислити характер правових режимів водних об'єктів, зокрема у зв'язку з їхнім включенням до складу земель, що можуть передаватися у власність суб'єктам господарювання.

Насамперед варто звернути увагу на положення ст. 150 Господарського кодексу України

[10], які передбачають можливість передачі у власність суб'єктам господарювання земельних ділянок із закритими водоймами. Такий підхід свідчить про поєднання двох правових режимів – водного й земельного – у межах єдиного об'єкта правовідносин. Відповідно до цього, постає питання про специфіку здійснення права власності на землю, яка включає у своєму складі водні ресурси, що вимагає додаткового правового регулювання задля унеможливлення екологічних і ресурсних втрат.

Упродовж тривалого часу право власності на землю розглядалося як домінантне у визначенні правового статусу інших природних ресурсів, що перебувають у її межах. Однак, у сучасних умовах, зважаючи на екологічну значущість водних об'єктів, потребує переосмислення ієрархія пріоритетів у межах природоресурсного законодавства. З огляду на це, підвищується значущість положень, які передбачають обмеження розпорядження землями із водними об'єктами задля гарантування раціонального використання останніх. Зазначене обумовлює необхідність розробки більш деталізованого механізму правового регулювання управління такими ресурсами, що ґрунтувався б на балансі інтересів власника земельної ділянки та інтересів суспільства щодо збереження водних ресурсів.

Крім того, доцільно зосередитися на положеннях Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» [11], які окреслюють особливий режим об'єктів, пов'язаних із централізованим питним водопостачанням. У контексті ст. 14 вказаного закону передбачено, що відповідні системи, споруди та устаткування не підлягають приватизації. У той же час закон допускає можливість зміни форми власності окремих елементів систем питного водопостачання за умови дотримання суворих вимог щодо безперебійності їх функціонування. Така норма свідчить про те, що право власності на інфраструктурні об'єкти, пов'язані з водопостачанням, не має абсолютного характеру і може бути обмежене в інтересах публічного управління водними ресурсами.

Розширене трактування права власності у сфері водопостачання, закріплене у законодавстві, передбачає його функціональне перетворення з абсолютного суб'єктивного права на інструмент забезпечення сталого розвитку та захисту життєво важливих інтересів населення. У цьому контексті особливої уваги заслуговує положення ст. 16 Закону України «Про питну

воду та питне водопостачання» [11], яке пов'язує здійснення діяльності у сфері питного водопостачання з наявністю відповідних речових прав на землю. Це свідчить про функціональну єдність права власності на землю та права здійснювати діяльність із водопостачання, що передбачає юридичну взаємообумовленість таких правових режимів.

Зазначимо, що в основі сучасного правового підходу до управління водними ресурсами лежить усвідомлення функціональної єдності природних об'єктів і технічної інфраструктури, що забезпечує їх раціональне використання та захист. Саме через таку єдність формуються унікальні правові конструкції, які поєднують положення екологічного, земельного та господарського законодавства. Водночас особливої ваги набувають питання, що стосуються права власності як на водні ресурси, так і на пов'язані з ними інженерні споруди та земельні ділянки, що потребують системного переосмислення на основі міжгалузевої інтеграції правових норм.

У цьому контексті, спираючись на зміст ст. 101 Водного кодексу України [8], доцільно акцентувати увагу на тому, що охорона водних об'єктів від забруднення засобами трубопровідного транспорту покладається не лише на власників відповідної інфраструктури, а й на всіх осіб, діяльність яких пов'язана з переміщенням потенційно небезпечних речовин. Зазначена правова норма демонструє зростаючу роль екологічної відповідальності як обов'язкового елемента здійснення речових прав на майно, що використовується у водній сфері. Тому спостерігається перехід від концепції автономного права власності до моделі функціонального володіння, що зумовлює обов'язок забезпечувати дотримання норм екологічної безпеки при експлуатації технічних засобів водопостачання й водовідведення.

Подальший розвиток цього підходу знаходить своє відображення в положеннях ст. 73 Земельного кодексу України [9], відповідно до яких землі, зайняті трубопроводами, кваліфікуються як окрема категорія з відповідним правовим режимом. Уздовж таких трубопроводів створюються охоронні зони, що обмежують здійснення певних видів діяльності на прилеглих територіях. При цьому обмеження щодо землекористування в межах охоронних зон визначаються не лише з огляду на забезпечення технічної безпеки, а й на підставі екосистемного підходу до регулювання антропогенного навантаження на водні ресурси.

Змістовним доповненням до вказаних норм виступає ст. 11 Закону України «Про трубопровідний транспорт» [12], яка конкретизує правовий режим земель в межах охоронних зон трубопроводів, вказуючи, що вилучення таких земель не здійснюється, а їх використання відбувається з відповідними обмеженнями. Це положення підкреслює гнучкість правового регулювання у сфері інженерної інфраструктури. Визначальним у цьому контексті є положення про те, що охоронні зони навколо трубопроводів, як і правові обмеження, що їх супроводжують, не є тимчасовими чи додатковими заходами, а становлять постійний компонент режиму водокористування. Це свідчить про системну трансформацію функцій права власності, яка полягає в переході від абсолютної, автономної моделі до інтегрованої, функціонально орієнтованої форми, що передбачає пріоритет інтересів екологічної безпеки над приватними економічними інтересами.

Аналіз законодавства, що регулює порядок доступу до водних об'єктів та використання відповідної інженерної мережі, виявляє потребу у чіткому узгодженні правових механізмів реалізації водокористування із нормами, що стосуються права власності на земельні ділянки. У цьому контексті Закон України «Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель» від 17.02.2022 № 2079-IX [13] закріплює низку положень, які конкретизують умови володіння та користування інженерною інфраструктурою, необхідною для забезпечення водокористування. Так, організація, якій передано у власність насосну станцію, має право безоплатно використовувати трубопроводи, колектори та інші об'єкти меліоративної мережі, навіть у випадку, коли право власності на ці об'єкти ще не зареєстровано. Такий підхід дозволяє забезпечити безперервний доступ до водних ресурсів для землекористувачів, водночас уникаючи просторів у системах водопостачання.

Зазначимо, що публічне управління водними ресурсами передбачає можливість прокладання водогонів та каналів через приватні земельні ділянки. За чинним законодавством це здійснюється шляхом укладення договору про встановлення безоплатного та безстрокового земельного сервіту, що оформлюється на користь водокористувальної організації. Внаслідок цього створюється правовий баланс між інтересами власника земельної ділянки та організації,

яка забезпечує водопостачання, що є необхідною умовою для реалізації загальнодоступності водних послуг.

Значною мірою ускладнюється ситуація, коли об'єкти інженерної інфраструктури проходять через кілька адміністративно-територіальних одиниць. У таких випадках організація, яка є власником або балансоутримувачем інфраструктури, зобов'язана звертатися до органів місцевого самоврядування або державної влади кожної з відповідних територій з метою отримання погоджень. Це своєю чергою потребує створення ефективного механізму міжмуніципального узгодження інтересів та процедур публічного управління інфраструктурними об'єктами, які мають міжтериторіальне значення. Крім того, у разі будівництва нових водогонів чи каналізаційних систем через землі приватної власності, водокористувальна організація має право на оформлення сервітуту без потреби у згоді власника на передачу майна. Однак, така дія повинна супроводжуватися укладенням відповідного договору, що засвідчує правомірність дій організації та захищає інтереси власника. Подібний правовий механізм сприяє забезпеченню безперервності водопостачання та водовідведення, що є ключовим у забезпеченні життєдіяльності населених пунктів та аграрної інфраструктури.

Важливим аспектом, який потребує розгляду, є питання власності на об'єкти інженерної інфраструктури, через які подається або відводиться вода (канали, насосні станції, трубопроводи тощо). Згідно з чинним законодавством, зазначені об'єкти підлягають передачі у власність організації, що обслуговує відповідні земельні ділянки. Це забезпечує правову визначеність у питаннях управління майном, його експлуатації та модернізації, а також запобігає конфліктам інтересів між суб'єктами водокористування. Також заслуговує на увагу норма, відповідно до якої власник земельної ділянки не може перешкоджати будівництву чи експлуатації водогонів або колекторів, якщо ці об'єкти перебувають у власності відповідної організації і використовуються для гідротехнічної меліорації. Такий підхід сприяє зменшенню ризиків зловживання правом власності з боку окремих суб'єктів та підвищує ефективність реалізації екологічних і технічних програм.

У межах забезпечення сталого публічного управління водними ресурсами організація має право на самостійне будівництво нових

елементів водогосподарської інфраструктури, включаючи трубопроводи, насоси, водогони тощо. Така можливість є особливо важливою для сільськогосподарських регіонів, де ефективне використання водних ресурсів безпосередньо впливає на продуктивність сільського господарства та екологічну рівновагу території. З метою правового впорядкування таких процесів, особливого значення набуває застосування стандарту ДСТУ-Н Б В.2.5-72:2013 [14]. Цей нормативно-технічний документ визначає норми і вимоги до ширини смуг відведення земель для магістральних водогонів і каналізаційних колекторів, а також регламентує порядок їх використання на різних етапах будівництва, експлуатації та ремонту. З огляду на необхідність прокладання водогонів і каналізаційних мереж через приватні ділянки та адміністративні межі, зазначений стандарт дає змогу чітко окреслити межі тимчасового і постійного землекористування. Окремо врегульовано використання земель для розміщення камер, колодязів і технічних споруд, що суттєво спрощує правовий супровід будівництва.

Важливо зазначити, що стандарт ДСТУ-Н Б В.2.5-72:2013 [14] розроблено відповідно до положень Земельного кодексу України [9], що забезпечує його юридичну чинність у контексті реалізації прав землекористування. Це дає змогу ефективно інтегрувати нормативно-технічні вимоги до загальної правової системи управління землею. Ураховуючи те, що водогосподарські мережі часто охоплюють кілька адміністративних одиниць, стандарт сприяє міжрегіональній координації та узгодженню планів між органами влади, уникаючи дублювання дозволів або правових колізій у питаннях користування землею.

У контексті аналізу проблематики управління водними ресурсами в площині права власності доцільним є виокремлення системи органів, уповноважених на регулювання доступу до води, прокладання водогонів і каналізаційних колекторів, а також транзиту інженерних мереж через приватні земельні ділянки та території з різним адміністративно-територіальним підпорядкуванням. Така багатофакторність визначає складну конфігурацію управлінської системи, в межах якої функціональні повноваження розподілені між кількома суб'єктами публічного управління.

Насамперед ключова роль у сфері реалізації державної політики щодо управління водни-

ми ресурсами належить Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, яке забезпечує формування нормативно-правової та стратегічної бази у сфері охорони вод та використання водних об'єктів. Підвідомче йому Державне агентство водних ресурсів України реалізує зазначену політику через басейнові управління водних ресурсів, розподіл води між споживачами, видачу дозволів на спеціальне водокористування тощо. Поряд з цим, органи місцевого самоврядування та виконавчої влади на регіональному рівні, відповідно до повноважень, передбачених законодавством, беруть участь у погодженні проектної документації на прокладання трубопроводів, визначенні режимів землекористування, а також затвердженні місцевих програм водопостачання і водовідведення. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру відіграє ключову роль у визначенні меж земель водного фонду, сервітутів і охоронних зон, через які можуть проходити трубопроводи, тоді як Державна інспекція архітектури та містобудування України здійснює контроль за дотриманням містобудівних норм у процесі реалізації відповідних інфраструктурних проектів. Водночас інститут земельних сервітутів, передбачений ст. 99-103 Земельного кодексу України [10], не завжди забезпечує ефективну реалізацію прав та обов'язків сторін у випадках, коли йдеться про транзит водогосподарських об'єктів через приватні ділянки, що створює суттєві перешкоди для реалізації масштабних інженерних проектів міжрегіонального характеру.

Зважаючи на різнобічність компетенцій між різними органами влади, а також на зростаючу складність процедур транзиту водної інфраструктури через приватні землі та адміністративні межі,

об'єктивно постає потреба у створенні спеціалізованої Агенції з координації транзиту водогосподарської інфраструктури, яка функціонувала би як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом. У табл. 1 представлено основні напрями повноважень такого органу.

Запровадження такого органу дало б змогу гармонізувати взаємодію між наявними інституційними структурами, знизити регіональну різнобічність у питаннях будівництва стратегічної водної інфраструктури, а також створити передумови для ефективнішого дотримання екологічних стандартів при реалізації проектів із водопостачання та водовідведення.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що публічно-правове регулювання власності на водні ресурси в Україні характеризується поєднанням норм водного, земельного та господарського законодавства, що зумовлює формування складного юридичного механізму їх використання. Визначальним у цьому контексті є положення про публічно-правову природу водних об'єктів, що не можуть перебувати у приватній власності, на відміну від земель водного фонду, для яких передбачено можливість обмеженої приватизації. Встановлення функціональної диференціації суб'єктів користування зазначеними землями забезпечує баланс між приватними інтересами та публічними потребами, тоді як дозволеність тимчасового користування у формі оренди відкриває простір для раціонального, екологічно виваженого господарського використання. З свого боку, норми, які регламентують право власності на водні об'єкти у межах приватних земель, засвідчують наявність правових колізій, що потребують розробки механізмів їх узгодження задля запобігання привласнен-

Таблиця 1

Основні повноваження Агенції з координації транзиту водогосподарської інфраструктури

Зміст повноваження	Характер впливу на систему управління водними ресурсами
Розроблення єдиної політики транзиту інженерних мереж між адміністративними одиницями	Забезпечення уніфікації процедур та усунення міжрегіональної нормативної розбіжності
Погодження технічної документації, що передбачає перетин приватних земель	Правове врегулювання використання приватних земель для потреб водної інфраструктури
Виконання функцій координатора між суб'єктами водокористування, територіальними громадами та землевласниками	Оптимізація комунікацій та зменшення конфліктності в міжсекторальній взаємодії
Врегулювання спірних питань щодо обмеження права власності при встановленні сервітутів	Забезпечення балансу між приватними і публічними інтересами у сфері землекористування
Здійснення моніторингу дотримання стандартів і норм при проектуванні та прокладанні водогонів, зокрема згідно з ДСТУ-Н Б В.2.5-72:2013	Контроль якості інженерних рішень та дотримання екологічних і технічних вимог

Джерело: власна розробка.

ню водних ресурсів через інститути земельної власності. Така ситуація вимагає зміни акцентів у природоресурсному праві, переосмислення ієрархії юридичних режимів та удосконалення нормативної бази для забезпечення сталого управління водними ресурсами в умовах екологічних викликів.

Список використаних джерел:

1. Хвесик М. А., Левковська Л. В. Управління водними ресурсами: євроінтегративний вектор. *Економіка природокористування і сталий розвиток*. 2019. С. 6–13.
2. Марутяк Ю. І. Нормативний зміст права людини на питну воду. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2014. № 155. С. 63–67.
3. Обіюх Н. М. Забезпечення права людини на питну воду в міжнародно-правовій доктрині. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 571–575.
4. Крилова І. І. Розвиток сфери водопостачання та водовідведення в Україні: теорія і практика державного регулювання: монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 588 с. С. 19–23.
5. Анісімова Г. В. Законодавчі проблеми забезпечення права загального природокористування. *Теорія і практика правознавства*. 2013. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_1_13
6. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
8. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>
9. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
11. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10.01.2002 № 2918-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14#Text>
12. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15.05.1996 № 192/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель: Закон України від 17.02.2022 № 2079-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2079-20#Text>
14. ДСТУ-Н Б В.2.5-72:2013 Магістральні водоводи та каналізаційні колектори. Настанова з визначення ширини смуги відведення земель (СН 456-73, MOD). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=56139

Krylov M. S. Property rights in the management of water resources in Ukraine

The article examines the issue of public management and regulation of water resources in the context of the exercise of ownership rights over them. It is determined that the legal regime of water bodies in Ukraine is predominantly of a public-legal nature, based on the provisions of the Constitution of Ukraine, the Water, Civil and Land Codes of Ukraine. It is established that water resources belong to the objects of exclusive property of the Ukrainian people, which determines the specifics of their legal use and the prohibition on privatization of the water bodies themselves. It is found that the legal status of water fund lands is derived from water resources, but is regulated by separate regulatory and legal provisions, in particular the provisions of the Land Code of Ukraine. It is substantiated that despite the public nature of water bodies, private ownership of adjacent territories is allowed, which creates a mixed mode of use. It is noted that the legal regime of temporary use of water fund lands on lease terms expands the possibilities for their recreational and economic use. It is established that the creation of artificial reservoirs on private lands raises the question of the delimitation of property rights to land and water resources located on it. It is found that the Law of Ukraine "On Drinking Water and Drinking Water Supply" establishes restrictions on the privatization of centralized water supply systems, emphasizing the functional rethinking of property rights as an instrument for protecting public interests. It is argued that the implementation of water supply activities is directly related to the presence of rights to land, which confirms the legal interdependence of water and land legal regimes. It is established that environmental safety becomes an integral part of the implementation of property rights in the field of water supply, which is confirmed by the provisions of the Water and Land Codes of Ukraine regarding the protection zones of pipeline infrastructure. It is revealed that the current legislation provides for the permanence of restrictions related to the laying of water pipelines through private lands, which makes their temporary nature impossible and emphasizes the systemic transformation of the property rights model. It is concluded that effective water resources management requires the creation of mechanisms for public regulation of the coordination of interests, the formation of easements without the consent of the landowner, and the legislative consolidation of the priority of environmental safety over private interests.

Key words: public administration and regulation, water resources management, property rights, water resources, water bodies, water supply and wastewater, environmental regulation.